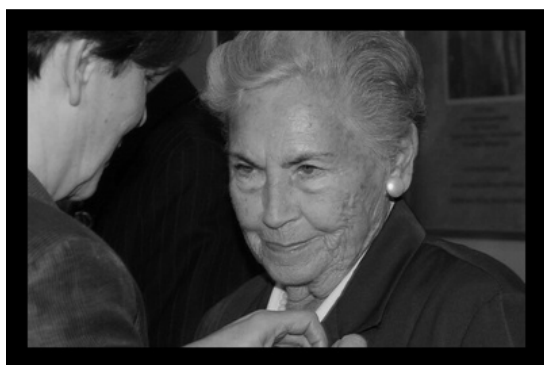

Instytut Pamięci Narodowej - Białystok

<https://bialystok.ipn.gov.pl/pl1/aktualnosci/36451,Odeszla-Pani-Klara-Rogalska.html>
11.05.2024, 11:17

Odeszła Pani Klara Rogalska

Z wielkim smutkiem przyjęliśmy wiadomość o tym, że odeszła Pani Klara Rogalska. Była naszym „dobrym duchem”. Choć tak ciężko doświadczona przez los, zawsze zarażała nas optymizmem, radością i zachęcała do działania. Pani Klara była sybiraczką. Przez wiele lat pracowała w Zarządzie Głównym Związku Sybiraków. Była jedną z inicjatorek budowy w Białymstoku Grobu Nieznanego Sybiraka i uczestniczyła w 1997 r. w wyprawie na Syberię, podczas której pobrano z grobów szczątki tych, którzy na zawsze pozostali na „niehumanitarnej ziemi”. M.in. wniosła ogromny wkład w organizację Stowarzyszenia Osób Represjonowanych na Białorusi. Starła się pomóc w uzyskaniu dla mieszkających tam polskich sybiraków takich samych uprawnień kombatanckich, jakie mieli sybiracy mieszkający w Polsce. Pani Klara wspierała i organizowała pomoc materialną dla Polaków na Wschodzie. Dary woziła nawet osobiście, siadając za kierownicę swojego małego samochodu. Przez kilka lat była Prezesem Klubu Historycznego im. gen. Stefana Roweckiego „Grota”, działającego przy Oddziale IPN w Białymstoku. Aktywnie działała w Stowarzyszeniu „Wspólnota Polska” oraz Towarzystwie Przyjaciół Grodna i Wilna w Białymstoku. W 2011 r. mieliśmy zaszczyt uhonorować Panią Klarę Nagrodą Honorową „Świadek Historii”. Niech spoczywa w pokoju!

Klara Rogalska z d. Bauer urodziła się w 1925 r. w Rzeczycy pow. Kamień Koszyrski na Wołyniu jako czwarte dziecko Małgorzaty i Wacława Bauerów. Pochodziła z rodziny o tradycjach patriotycznych, za które trzy pokolenia płaciły wywózkami w głąb Rosji. Dziadkowie Pani Klary – Jan i Tekla Bauerowie pracowali w hucie szkła „Niemen” koło Lidy. Wraz z czternaściorciem dzieci zostali zesłani w 1909 r. do Krasnojarska na Syberii. Ojciec – Władysław Bauer (ur. 1895) na Syberii poznał swoją żonę – wychowankę klasztoru prawosławnego z Kijowa, ewakuowanego po wybuchu I wojny światowej, z którą bez wiedzy rodziców zawarł w 1917 r. związek małżeński. Na obczyźnie urodziło się dwóch synów (w 1918 r. Władysław i w 1920 r. Włodzimierz). W 1922 r. rodzina powróciła do odrodzonej Polski, do Lidy, gdzie w 1923 r. przysłała na świat córka Ludmiła. W 1933 r. matka z dziećmi przeniosła się do Wilna. Ojciec mieszkał w Jeziorach k. Grodna, gdzie pracował w tartaku jako buchalter. Dzieci przyjeżdżały do Jezior z Wilna na wakacje. Rodzinną atmosferę miłości i zgody przerwała II wojna światowa. 1 września 1939 r. Klara nie rozpoczęła nauki w wileńskich szkołach. Wojna zastała rodzinę w Jeziorach. Jak większość rodzin polskich, rodzina Bauerów wierzyła w potęgę Polski oraz oczekiwała

pomocy aliantów. Ostatnia nadzieja prysła 17 września, gdy na wschodnie ziemie Polski wkroczyli sowieci. Głowa rodziny – Wacław Bauer, aresztowany został przez NKWD i osadzony w grodzieńskim więzieniu. Wkrótce skazany został na 8 lat łagru, o czym żona z dziećmi mogła dowiedzieć się dopiero latem 1941 r. Reszta rodziny aresztowana została 13 kwietnia 1940 r. i deportowana do Kazachstanu. Koszmar podróży trwał do 3 maja. Matka z czwórką dzieci trafiła do kołchozu Krywoszczoki, rejon Mariowka, gdzie czekał ich głód, ciężka praca i tęsknota za krajem. Po wybuchu wojny niemiecko-sowieckiej w czerwcu 1941 r. zmieniło się nastawienie ZSRS do zesłanych Polaków. Z łagrów powrócił ojciec, który dołączył do reszty rodziny. Jesienią obaj bracia oraz siostra Ludmiła wstąpili do Armii gen. Andersa. Brali oni bezpośredni udział w walkach o Monte Cassino. Po zakończeniu wojny osiedlili się w Stanach Zjednoczonych (po raz pierwszy spotkali się z siostrą dopiero w 1979 r.). Najmłodsza z rodzeństwa – Klara pozostała z rodzicami, pracując jako kierownca samochodów ciężarowych w kołchozie. Nieludzką ziemię dane było jej opuścić dopiero w lipcu 1946 r. Rodzinne strony włączone zostały po 1945 r. do ZSRS, dlatego też rodzina Bauerów zamieszkała w Gorzowie Wielkopolskim. W 1948 r. Pani Klara założyła nową rodzinę, wychodząc za mąż za Stanisława Rogalskiego. W 1953 r. przeniosła się w rodzinne strony męża – do Białegostoku. Wychowana w polskiej tradycji, nauczona poszanowania dla Ojczyzny i prawdy historycznej, takie wartości wpajała swoim dzieciom i wnukom. Dlatego też naturalnym było, że kiedy w 1988 r. odradzał się Związek Sybiraków, stała się jego aktywną działaczką i organizatorką. Zaangażowana w wir pracy społecznej, już na pierwszym Zjeździe w Modlinie Klara Rogalska weszła w skład Zarządu Głównego Związku Sybiraków, otrzymując funkcję przewodniczącej Komisji ds. Kontaktów z Zagranicą, którą pełniła do 2006 r. Od 1990 r. jako prezes Koła Sybiraków nr 10 w Białymstoku, wspólnie z członkami koła, organizowała pomoc materialną dla Sybiraków na Białorusi. Dzięki licznym staraniom od 2004 r. Sybiracy z terenu Republiki Białoruś uzyskali dodatek kombatantski przysługujący wcześniej jedynie obywatelom polskim. Liczne kontakty i związki z rodzinną ziemią kresową Pani Klara Rogalska podtrzymywała także w Towarzystwie Przyjaciół Grodna i Wilna, pełniąc w latach 1990–2005 funkcję sekretarza, a następnie prezesa. Działalność Towarzystwa skupiła się na pomocy w budowie obiektów sakralnych, takich jak Kalwaria Wileńska, kościoły w Grodnie, Jeziorach i Lidzie. Dzięki wsparciu i zaangażowaniu, utrzymywane były kontakty z Polakami zza wschodniej granicy, organizowane przyjazdy do Polski. Za swoją pracę Pani Klara Rogalska została odznaczona m.in.: Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Zesłańca Sybiru, Honorową Odznaką Sybiraka, Krzyżem Więźnia Politycznego, Złotym Krzyżem Zasługi, Srebrnym Medalem Opiekuna Miejsc Pamięci Narodowej, Medalem Pro Memoria, Nagrodą Honorową „Świadek Historii”. W 2006 r. Pani Klara Rogalska została wybrana Przewodniczącą Klubu Historycznego im. Gen. Stefana Roweckiego „Grota” przy Oddziale IPN w Białymstoku.

opr. na podst: *Grób Nieznanego Sybiraka w Białymstoku*, Białystok 2008